

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aurum Sapientvm, Sive Ars, Sine Scelere, & cum virtute,
ditescendi**

Masen, Jacob

Coloniae Ubiorum, 1661

Quæstio XI. Quam certas nobis opes liberalitas erga pauperes à Deo
obtineat.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55377)

QUÆSTIO XI.

Quam certas nobis opes liberalitas erga pauperes à Deo obtineat.

Non perfunctoriè hæc nobis quæstio, quàm supra cœpimus, expedienda videtur; cùm paradoxon inter politicos sit homines, dando aliquem beneficium accipere, largiendo profusè opes, ditari posse. Quare divina humanaque authoritate, ratione, experienciâ argumentisquæ omnibus hoc loco pugnandum est: ne humanarum studiosi opum, adeo exploratam munitamque ad diuitias viam negligant, & suæ cupiditatis mancipia, dum præpostere auareque opes quærunt, nequicquam inquisitas amittant. D. Chrysostronus aureâ suâ eloquentiâ nullibi penè, quàm de auro in pauperes, cum quæstu, erogando disertior, non raro ingemuit, tantam esse mortalium cæcitatem, qui tam peruersâ ad opes viâ contenderent, atque illam quam Christus docuisset certissimam præterirent. *Crucior, inquit, & doleo, quod neque rerum experientia, neque tot ac tales Dei promissiones, neque timor futurorum, neque quotidiana admoniti-*
ones

a) Tom. I, hom. 4 in Gen.

ones nostra apud tales proficiant. Non tamen cessabo etiam sic ab hoc consilio, donec continuitate importuna tandem victor respiscere ipsos fecero, & à pecuniarum auiditate, qua mentem eorum obtenebrat, eruere valuerò. Et sanè ad hanc cæcam auiditatem expugnandam, quæ fœlicitatem omnem diuitum evertit, & ad liberalitatem in egenos suadendam omnes eloquentiæ vires adhibuit, ut si hic quisquam, Chrysostomus certè persuasisse existimandus sit. Ita ad populum Antiochenum differit. a *Ars*, inquit, est eleemosyna, & omnium artium quasuosissima. Si enim proprium est artis ad aliquam utilitatem peruenire, eleemosyna verò nihil est utilius, clarum est profectò, quod & ars, & omnium artium sit optima. Non enim nobis conficit calceamenta, neque vestimenta contextit, neque has luteas domos adificat; verùm æternam ministrat vitam, ex mortis manibus eripit, & in utraque vita [hac videlicet & futura] claros exhibet, & mansiones adificat in calis, & æterna parat tabernacula. Atque si des panem, eum habens solum, ad perfectionem artu venisti. Melius est hanc scire, quàm esse Regem, & diademate coronari, Notis ille Poëtæ versus.

Regia

a) Tom. 5. hom. 33.

Regia crede mihi res est succurrere
lapis.

Dignum sese facit opibus, qui his opem
præstat miseris, & Regia magnitudine ani-
mi Deo fit proximus, cui proprium est mi-
serere semper ac parcere. In hoc nos Deus
opere, sibi maximè propinquos similesque
esse desiderat, qui est *Pater misericordiarum,*
& *Deus totius consolationis.* Vnde hæc sua-
dentis miserationem oratio est: *estote miseri-*
cordes, sicut *Pater vester cælestis misericors*
est. a Reliquæ virtutes iacent, neque ad Dei
similitudinem extollunt hominem, sine
misericordia. Non, inquit Chrysostomus,
b dixit, si ieiunetis, neque dixit, si suppliciter
oraveritis, si virginitatem vestram servave-
ritis, similes eritis Patri vestro. Sed quid? estote
misericordes. Hoc Dei est opus, hoc si non ha-
beas, quod habes? misericordiam volo, & non
sacrificium. Frigidum est ieiunium, sterilis
oratio absque elemosyna. Nihil ita Deum
attract, sicut misericordia. Quocirca alibi e
nos extimulat, ut, hæc ante omnia solvamus
tributa, omnibus ex causis. Multa namque
facilitas est, & maior merces, & questus am-
plior.

Quid?

a] Luc. 6. v. 36. b)] Tom, 5 hom. 36. ad pop.
c)] Hom, 35. ad pop.

Quid? quod iure existimet longè nos avidius ad præstandas, quàm pauperes ad eleemosynas accipiendas debere accedere, quòd longè maius excellentiusq; nostrum, quàm illorum lucrum sit. Non, inquit, a est aequale *lucrum vobis & pauperibus.* Nam vos quidem, si dederitis ea: dabitis, quæ & brevi tandem volentes nolentes, resignabitis, alijsque cedetis: quæ verò recipitis admodum magna, imò multò maiora sunt. An non hic vobis est animus, ut existimetis vos dando accipere? Nemo contribuat, nisi qui seipsum ita disposuerit, tanquam magis accipiat, quàm det, tanquam innumera lucretur, tanquam beneficium magis capiat, quàm largiatur. Neque enim simpliciter dare, eleemosynam est facere; sed prompto alacrique animo dare, ut eum decet, qui gratiam accipit.

O quanta multorum in donando esset promptitudo, si hæc ut æquum est perpenderent! Credibile est Abrahamum hanc olim gratiam artemque stabiliendi fœlicitatem suam non ignorasse, quando Angelo in schemate peregrini occurrentis omne laboralis munificique hominis officium promptissimè exhibuit. *Domine,* inquit,
a Si

a) Tom. 4. hom. 1. in Epist. ad Philip.

a Si inveni gratiam in oculis tuis, ne transferas
 servum tuum; sed afferam paucillum aqua,
 & laventur pedes vestri, & requiescite sub
 arbore. Ponamque buccellam panis, & con-
 fortetur cor vestrum. Gratiam accipere ma-
 gis se, quàm deferre existimavit. Et quàm
 hæc ipsi liberalitas utilis ac quæstuosa fuit!
 Num celare, inquit Dominus, b potero Abra-
 ham, que gesturus sum, cum futurus sit in
 gentem magnam & robustissimam, & benedi-
 cenda sint in illo omnes nationes terra. Sara
 erat eidem vxor in domo sterilis, iamque
 uterque in senio prolem foelicitatemque
 in hærede desperatam expectare non po-
 terant. Vna ad hanc gratuita in hospites li-
 beralitas suffecit, filium, opulentam hære-
 ditatem, multiplicatam posteritatem, bene-
 dictionem omnium terræ nationum, per
 nasciturum ex semine redemptorem im-
 petrauit. Iam enim vero magis adducor, ut
 Ambrosio, eleganter non minus, quàm
 verè differenti assentiar, Beneficium, inquit,
 c largientis præbenti magis permanet, quàm
 suscipienti. Nam misericordia quidem ad in-
 digentem pervenit gratia autem multiplicata
 mercedis permanet tribuēti. Esurienti dedi-
 sti panem, ille quidem pastus est & refectus, sed
 ad

a) Gen. 18 v. 3 b) Ib. v. 17. c) Tom. 5. ser. 81.

ad te redit quod dedisti cum fructibus & usuris. Quod si difficile putas, considera frumentum quod seminatur in terra, si non ad seminantis potius, quam ad suscipientis lucra cedit. Ita etiam dum cibus tribuitur indigentibus, cum multo fœnore divina gratia restituitur in posterum.

Et licet præsentis vitæ nullam ab hac liberalitate lucrum esset, tamen futuræ nos opes meritò ad hoc nos consilium impellere debeant, quas tanta aviditate Laurentius prensabat, quando Ecclesiæ opibus inportunè rapaciterque Valerianus tyrannus inhiabat: cui ille nihil ignes & tormenta veritus, ingeniosâ liberalitate prevertit, quando in pauperes quidquid erat elargitus, Cæsari respondit: *Facultates Ecclesiæ, quas requirunt, iam manus pauperum in caelestes thesauros deportarunt. Manus pauperis, subijcit orator aureus, a sinus Abrahe, gazophylacium Christi, thesaurus cali.* Quis enim neget, his nos opibus, quas in cœlo reposuimus, verè etiam in hac vita divites felicesque censendos esse? Nam si illis hîc opulenti censendi sumus, quæ in arca, aut sub terra etiam in secuturæ ætatis usum reconduntur, quid ni inter nostra habeantur, quæ in cælis ad æter-

æternæ vitæ fœlicitatem deponimus? Illæ mille periculis obiectæ; hæ securæ: illæ per usum consumuntur: hæ nunquam deficient: illæ instabiles sunt, hæ nunquam fallunt. Vbi cætera te deserent universa, hæ nunquam destituent. Neque minus his modo locuples habendus es, quàm quæ ab alijs in ærario possidentur; cum præter spem fruendi, quâ vtrique solum in præsentia gaudent, longè certissima exspectatio in repositis cælo opibus collocetur. Vnde Chrysostronus a (quem præ cæteris de auro loquentem audire iuvat) meritò sciscitatur: *Quare colis divitias, quæ nunquam contineri possunt. Vis eas continere? ne defodias, sed da in manus pauperum. Fera sunt divitiæ: si contineantur, fugiunt: si spargantur, manent. Sparge, ut maneat: ne diffodias, ut ne fugiant.*

Multi per collybum, aut classem eo transmittunt opes, quo se, aut familiam aliquando transituros esse norunt, idque quàm minimo cupiunt discrimine fieri, & tu de cælo non sis sollicitus, ut locum iam ante paratum, opes promptas, præsensque subsidium reperias? nullum collybo huc certius, quàm manu pauperum opes tuas transportabis; nul-

a] Tom. 5. de divitiis & Paup.

nulla navis securior est sinu indigentium:
 hæc est *navis institoris de longè portans pa-*
nem suum a quam nulli fluctus quatiunt,
 nulla tempestas evertit, nulla charybdis ab-
 sorbet. Malè sibi consulit, quisquis huic infe-
 rendum æternitati thesaurum non credit,
 Hipponensis Præfulis cautio est, quâ Chri-
 stianis providet. *Esto inquit, b prudens &*
prospice tibi imposterus in cælo. Nunc Chri-
stiani est preparare sibi domum aternam in
bonis operibus, mittere ante se sumptus, sequi
opera sua. Profectò si quis alicubi hac in vita
 principatura sibi, legatione aliquâ, sciret
 obventurum, modò præsentis quasdam in
 Principis amicos impensas non formidaret,
 centuplicato illic fœnore refundendas: ille
 liberali hic profusus manu erogaret, tanto-
 que id ageret profusus, quanto principatus
 nobilior ac locupletior, possessio illius cer-
 tior diuturniorque, ipse quoque, qui aditu-
 rus hunc esset ignobilior tenuiorque habe-
 retur. Expende singula, & principatum in-
 venies omni regno imperioque illustrio-
 rem; certitudinem possessionis tantam,
 quantam ipse tuis facere largitionibus vo-
 lueris: neque enim fallere Christus potest,
 dum

a) Prov. 31. v. 14. b) Tom, 8, in Psal. 48.

dum asserit, *facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.* a De illius verò diuturnitate non licet dubitare, cum aeternum futurum sit. De tua tenuitate non disputo, cuius ipse tibi testis esse optimus poteris. Neque remotior ab illius nunc principatus fruitione videris esse, quàm à defossis sub terra thesauris, aut opulenti prædij fructibus, siquid talium possideas: cum quavis hora, ad illius regni possessionem queas avocari: non minùs quàm qui prædivitem à senescente consanguineo hæreditatem expectat. Unum vitæ mortisque, momentaneum plerumque, interval- lum ab hoc regno te separat. neque insolens hæc fors est, quando indies hæc transmigrantium exempla intuemur. Mira tantum res est, tam ad quævis lucra expor- ctos mortalium animos, ad hæc adeò certa ac copiosa obtorpescere. Præpostera hominum avaritia est, dum illas sectatur opes, quæ & incertissimæ, & tenuissimæ sunt, certissimas locupletissimasque negligit! *Domine, inquit Petrus Chrysologus, b tu vidisti, quia in thesauro tota fides, tota spes in sacculus sit avaro. Et ideo imputribiles in*
caelo

a) Luc. 16, v. 9. b) Serm. 23.

cœlo sacculos vis parari; ut qui te non sequitur
 ad cœlum, sequatur saltem sacculos tuos. A-
 vare, fac tibi sacculos, & fac iubente Deo:
 quia votis tuis annuit divina maiestas. Sed
 fac tibi sacculos erogando: quia quidquid pau-
 per acceperit, Pater caelestis suscipit. Et ubi
 recondit in calo. At ne fortè terdidisse te doleas
 usuram; centuplum in caelesti fœnore recipies,
 quidquid in calum, paupere transmi-eris per-
 ferente. Quàm prompti sumus ad expen-
 dendas pecunias, cum locuples ex usura
 lucrum sese ostentat: & hic, (quæ insania
 mortalium est) torpemus, ubi & usura sine
 scelere est, & pecunia sine periculo, & lu-
 crum omnino quæstuosissimum. An pos-
 sumus Christi promissionibus fidem dero-
 gare. *Vende qua habes & da pauperibus, &
 habebis thesaurum in cœlo.* a *Facite vobis sac-
 culos qui non veterascunt, thesaurum non de-
 ficientem in cœlis.* Credidit sanè Evagrius
 Philophus Synesio Episcopo, b postquam
 ad Christi disciplinam instructus esset.
 Cumque hic Christianam erga pauperes
 charitatem suasisset, liberalissimo retribu-
 entis Dei fœnore post hanc vitam propo-
 sito, *Da,* inquit, *Synesi cautionem, quod Chri-*
stus

a) *Matt. 19. v. 21.* b) *Sophron. Prati Spir.*
cap. 195.

stus cum fœnore in celo redditurus sit, tibi que trecentas auri libras, haud invitus, eius nomine in pauperes erogandas, credam. Neque cunctatus Episcopus, scriptam manu sua signatamque cautionem exhibet, aurumque distribuendum sumpsit. Pauci labuntur anni, & Evagrius ad extrema vivendi spatia ductus, chirographum poscit, iubetque hoc suis inclusum manibus unâ secum defodi. Neque factum aliter. Verùm tertia post sepulturam die Synesio Episcopo se stitit Evagrius, monuitque, ad sepulchrum adisset, suumque reciperet chirographum, abundè iam sibi fuisse satisfactum, eiusque rei fidem manu facturum propria. Ergo Episcopus solenni cum Clero processione ad sepulchrum progressus, hoc aperto chirographum è manibus Evagrii sustulit, reperitque his verbis subscriptum: Ego Evagrius Philosophus accepi debitum in his literis, tua manu conscriptum, satisfactumque mihi est, neque ullum adversus te ius mihi competit, propter aurum, quod tibi, & per te Christo Deo & Salvatori nostro obtuli. Si qua creditoris in hac vita fides certa est, Christi est planè certissima. Aut totam religionis nostræ molem collabi necesse est: aut subsistetam luculentæ promissionis fundamenta. Habi-

ra. habituri omnes sunt *thesaurum non deficientem in caelis.*

Fallit nonnunquam illa quosdam retributionis expectatio, quæ in terris à DEO liberali pauperum opitulatore promissa est, sed quæ in alteram differtur vitam nunquam fallit. Illa enim non alia lege, aut ab homine expectatur, aut à Deo conceditur, quàm ut salutem nostram conveniat. Quæ si ex paupertate certius præsidium habeat, ex opulentiâ discrimen præsentius, divinæ erga nos providentiæ singulare beneficium est, negare præsens bonum, ut æternum cumuletur. Et hoc ingens mortalium lucrum est, hac in vita, propter impensas Deo opes, nullam ferre retributionem; quòd æterna tantò locupletior futura sit, quanto hic parcius à Deo fuerit liberalitati nostræ refusum. Quæ causa est, cur non tantum hæc de jicere animos nostros divinæ in hac vita largitatis parsimonia non debeat, verum etiam magnopere inflammare: cum illic cumulare Deum opes nostras velle intelligamus, ubi & immenso intervallo pretium dignitatemque mortalium bonorum superant, & extra omnem fortunæ mutationisque aleam positæ, æternæ durationis felicitatisque mensuram exæquabunt.

F

QUÆ-